

Američka karitativna organizacija »Catholic Relief Service« (CRS) počela je razvijati svoj program pomoći Hrvatskoj u hrani i lijekovima potkraj prošle godine. Nakon pripreme faze uspostavljanja ureda u Zagrebu pri Hrvatskom Caritasu i obuke lokalnog osoblja, CRS će vrlo brzo krenuti u izvedbu svog programa. Svaki se čas očekuje uplovljenje prvoga velikog broda s pomoći CRS-a u riječku luku. Stoga je u Hrvatskoj 28. i 29. travnja boravio William Canny, zamjenik direktora CRS-a za euroazijsku regiju. Njegov je posao da u središnjici CRS-a u Baltimoreu traži donatore, a zatim i kontrolira kako se pomoć raspodjeljuje. On sam kaže da je u slučaju Hrvatske njegov posjet više potpora i konzultacija, nego supervizija, budući da su svi koji rade u Hrvatskom Caritasu i predstavnik CRS-a za Hrvatsku Karel Zelenka predani profesionalci.

Za vrijeme boravka u Hrvatskoj gospodin Canny susreo se s nadbiskupom zagrebačkim kardinalom Franjom Kuharićem, predsjednikom Hrvatskog Caritasu mons. Vladimiro Stankovićem, povjerenicom Hrvatskog Caritasu za englesko govorno područje sestrom Angelitom Šokić, predsjednikom Merhameta dr. Izetom Aganovićem, direktorom Merhameta dr. Farukom Redžepagićem, predstavnicima američke vlade, te posjetio skladišta Caritasu i Merhameta na Zagrebačkom vele-sajmu, Caritasovu ljekarnu i ured u Zagrebu te predstavnike Svjetskog programa za hranu. Drugi dan svog posjeta boravio je u Splitu.

● Prvenstveno podupiranje crkvenih struktura

GK: Šteta je da ste u tako kratkom posjetu...

Canny: Uvijek je!

GK: ...ipak, znači li Vaš dolazak da CRS počinje konkretizirati svoje programe pomoći?

Canny: Posljednji put sam ovdje bio s Karelom Zelenkom. Dogovarali smo odnose s vladom SAD kao donatorom i partnerskom organizacijom — Hrvatskim Caritasom. Između ostalih, razgovarali smo i s Merhametom. Otad je Karel došao uspostaviti organizaciju s Caritasom i otkriti točnije načine na koje možemo poduprijeti Caritasovu mrežu ovdje u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. I još k tomu da točno postavi, zajedno s Caritasom, podvlačim to, administrativnu strukturu koja će moći poduprijeti naše programe.

GK: I drugi iz CRS ističu da za sobom treba ostaviti poboljšanu strukturu lokalne organizacije.

Canny: Dal To je zaista jedna od naših istaknutih osnovnih filozofija u CRS-u, kao međunarodne organizacije. Za nas općenito nije dobro dugoročno doći i postati samostalno operativnima, nego radije podupiremo lokalne strukture, posebno crkvene strukture!

GK: Je li tako jeftinije ili ima i drugih razloga?

Canny: Često jest jeftinije. Ali što je još važnije jest da mi ne znamo, ja ne znam, stvarnost u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini, povijest bivše Jugoslavije. Sigurno Karel, budući da je podrijetlom iz ove regije svijeta, ima nekog pojma, ali mi uglavnom ne znamo o kulturi ili o politici u specifičnom smislu. Dakle, razumno je da se radi s lokalnim organizacijama. One bolje poznaju probleme i vjerojatno rješenja za te probleme. Dakle, to ima smisla. A i efektivnije je u cijeni, što se tiče naših donatora, bili oni privatni ili javni. Jeftinije je da se unajmi lokalna organizacija gdje god je to moguće.

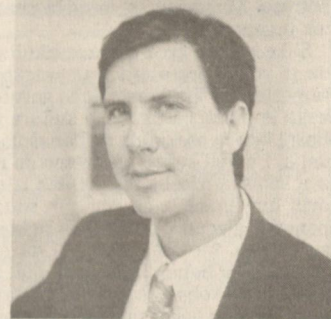
GK: Struktura je postavljena,

ljudima da postanu preovisni o vanjskoj pomoći, nego već imaju svoj početak, nešto što bismo mi nazvali rehabilitacijskim aktivnostima.

GK: I hrvatski biskupi rekli su na zadnjem zasjedanju da »ako bi ovisnost o darežljivosti drugih predugo trajala, to može djelovati i obeshrabrujuće, te oslabiti radnost i kreativnost ljudi«.

Canny: Mi se apsolutno slažemo s tim.

GK: Kako pratite situaciju dok

»Hrvatska želi pomoći drugima«

William Canny i Karel Zelenka, predstavnik CRS-a za Hrvatsku, za vrijeme razgovora s kardinalom Kuharićem

ljudi su prošli seminare. Kako dalje?

Canny: Caritas počinje provedbenu fazu. Hrana treba stići u hrvatske luke svaki čas. Možda već sutra. Caritas i CRS zajednički su počeli raspodjeljivati lijekove. Sada treba procijeniti napredovanje koje smo zajednički napravili. Opet kada kažem zajednički, mislim na Hrvatski Caritas i CRS. Da vidimo kakva potpora je dalje potrebna, budući da je naš glavni zadatak u Baltimoreu da nabavimo potporu. Također gledamo u budućnost da vidimo kakav nastavak se može napraviti za ovaj specifični program.

● Ljudi ne smiju postati preovisni o pomoći

GK: U Hrvatskoj imate glavne programe u hrani i lijekovima. Imate li već neke ideje za iduće projekte?

Canny: Još uvijek smo usredotočeni na ovu vrstu programa, jer, onoliko koliko ja mogu reći, stvari te vrste bit će potrebne još neko vrijeme. Malo je prerano... mislim, mogao bih nabaciti nekoliko ideja, ali je malo prerano misliti dalje od toga dokle je god tu još uvijek rat, dakle god još imamo veliku populaciju izbjeglica i prognanika. Ipak, jedna od stvari koje Hrvatski Caritas radi jest opskrba sjemenskim krumpirom. To je način da se ne dopusti

ste u SAD. Izvješćima?

Canny: Karel nas drži visoko informiranima. U ovom divnom svijetu fax-strojeva i telefona, Karel nas izvještava redovito o situaciji, o razvijanju odnosa s Caritasom, programu. Vrlo je dobar. Ali, nije ništa kao doći, omirisati, kušati, vidjeti, razgovarati s ljudima — tako dobivate puno bolju sliku o tome što se događa.

● Dobra povezanost Caritasu i Merhameta

GK: Jeste li u susretima s katolicima i muslimanima razgovarali o sukobima Muslimana i Hrvata u Bosni i Hercegovini?

Canny: Spomenuto je to samo kratko. Željeli smo se, naravno, usredotočiti na pomoć koju imamo. Ali, postoji opažanje — Hrvati i Muslimani govore da nemaju ogromne probleme, da je to sve dio ovoga zlog rata i da rat ponekad donosi najgore u nekim elementima tih populacija. To je, mislim, priroda rata. Najgori od manjine, od malih elemenata tih populacija, čine kriminalne stvari. To je mali dio populacije i u kontekstu je ovoga groznog rata.

GK: Mislite, dakle, da to neće utjecati na suradnju Caritasu i Merhameta?

Canny: Nalazim da je suradnja izvanredna. Mislim da postoji dobar dijalog i da su obje organizacije

predane distribuciji svakome tko je u potrebi. Rade zajedno pokušavajući ne duplicirati isporuku dobara i usluga, što je također važno. Obje se mogu oduprijeti, posebno Merhamet, vanjskim pritiscima i utjecajima koji ih pokušavaju natjerati da se usredotoče samo na muslimansku populaciju. Mislim da to uspješno čine. Sukobi na sve to nisu utjecali.

GK: Najveći dio pomoći dolazi izvana. Kako Vam se čini koordinacija pomoći?

Canny: Caritas je djelomično uspostavio »desk« koji se bavi grupama katoličkih donatora. Tako imamo dio za englesko govorno područje, za njemačko... A i oni se međusobno sastaju. Postoji dobra suradnja. Istodobno smo u kontaktu grupirani, dio smo Međunarodnog Caritasu. Moguće nam je dijeliti informacije o našim donacijama kako bismo pokušali ne duplicirati i biti komplementarni u donacijama. Ispočetka smo, naprimjer, radili preko Austrijskog Caritasu da damo pomoć Hrvatskom Caritasu.

GK: Austrijski Caritas je bio prvi koji je postavio neke okvire, oblike projekata.

Canny: Da, mi to gotovo da kopiramo. Samo što se situacija nastavlja pogoršavati. Hrvatski Caritas zaista treba više pomoći.

● Tisuće izbjeglica i u Makedoniji

GK: U Hrvatsku dolazite iz Kampučije i Makedonije gdje CRS također ima svoje projekte. Kakva je sada situacija u Makedoniji?

Canny: Ponajprije, mislim da makedonska vlada čini jako dobar posao prihvaćajući izbjeglice iz Bosne i Hercegovine. Ne znam točno koliko ih je, ali ima ih na tisuće, u nekoliko kampova. Mnogi su prošli kroz Makedoniju i nastavili u Hrvatsku, Albaniju ili u Zapadnu Europu. Makedonska im je vlada u tome pomagala. U Makedoniji nemaju razvijen Caritas, pa radimo bliže s vladom i s drugim donatorima npr. UNHCR-om i Međunarodnom federacijom Crvenog križa. Izbjeglice su zadovoljne s pomoći koju su dobile i koju dobivaju, bar u kampu koji sam ja posjetio. Išli bi natrag svojim kućama čim budu mogli. Postoji bojazan da ne postanu preovisni o pomoći.

Makedonska vlada sada ima najveće ekonomske poteškoće.

GK: Boji li se Makedonija srpske agresije?

Canny: Apsolutno. Postoji bojazan da će Srbi »očistiti« Kosovo i da će mnogi otamo doći u sjevernu Makedoniju te da rat može izbiti oko Kosova i Makedonije. Jako se boje velikog dotoka izbjeglica s Kosova.

GK: A same agresije?

Canny: Ja se osobno ne bojim da će Makedonija biti napadnuta. Mislim da je na Kosovu opasnije, ali ništa nije izvan domašaja nemogućeg. Makedonska ekonomija se pogoršava, novac je obezvrijeđen. To ima utjecaja na ljude, isto kao u Hrvatskoj. Sigurno će biti određene premorenosti oko brige za izbjeglice. A to će učiniti život makedonske populacije teškim. Mi smo u Makedoniju dopremili 2.000 metričkih tona žita i 2.500 metričkih tona za distribuciju među izbjeglicama. Žito smo prodali vladi. Taj će novac biti dan za pomoć vladi oko zbrinjavanja izbjeglica, da plati za kampove, hranu, grijanje i drugo.

Nešto za što smo iskreno zainteresirani u Makedoniji je rad na miru ili dijalogu između raznih naroda u Makedoniji. Tamo žive i Albanci muslimani. Postoje povijesne nepetosti, a to se odražava na tu mladu zemlju. Zainteresirani smo naći načina, naprimjer kroz glazbu, kazalište ili dijalog, da ljudi rasprave svoje viđenje jedan drugog. Tražimo ima li grupa zainteresiranih za tako nešto, pa da im pomognemo.

GK: Rekli ste da je u Makedoniji Caritas slabo razvijen?

Canny: Tamo je biskup Herbut i mislim da mu još netko pomaže. To je jako mali ured Caritasu. Ne mogu puno činiti.

GK: Kakva je situacija u Kampučiji?

Canny: U Kampučiji je nažalost jako žalosna situacija. Snage Ujedinjenih naroda su tamo s 28.000 vojnika i u osnovi podupiru zemlju i pripremu zemlje za izbore. Izbori bi se trebali održati 23. svibnja, ali nažalost jedna od najvećih stranaka »Crveni Kmeri« odlučili su ne sudjelovati. Zapravo pokušavaju onemogućiti slobodne izbore. Tamo će biti još borbi, ubijanja. Izbori će biti održani, ali poslije izbora nisam siguran da će doći do ikakva mira. CRS u Kampučiji ima otprilike programe s 1,2 milijuna dolara godišnje, darovanih od privatnih donatora. Uglavnom radimo programe zdravstvene zaštite. U Kampučiji smo napredovali sporo. Tamo nema takvog partnerstva kakvo nalazimo ovdje s Caritasom. Ima katolika, no mala su manjina. Zato napredujemo polako, i imamo više svoje vlastite operative nego ovdje.

GK: Kad ćete opet doći u Hrvatsku?

Canny: Vjerojatno u srpnju, zajedno s biskupom Griffinom, koji je predsjednik odbora CRS-a. Dolaziti ću svakih nekoliko mjeseci da vidim što treba dalje. I vidjeti kako i dalje CRS može biti faktorom potpore.

Ovdje su me, kao i obično, Hrvati toplio i lijepo primili. Iskoristit ću priliku da opet čestitam Hrvatskoj, svima uključenima, na naporima da se osigura pomoć i dozvoli organizacijama kao što je Caritas da opskrbljuje humanitarnu pomoć, ne samo izbjeglicama i prognanicima, nego i građanima Hrvatske, te isto tako građanima Bosne i Hercegovine. Impresioniran sam željom Hrvatske da bude od pomoći susjednim zemljama. Razgovarao: J. Štilinović